

sunt, *faciant* justum *judicium*, jam olim conscriptum, decretum, firmatum, ut mutari non possit. *Gloria hæc* sedendi cum Christo in nubibus, & judicandi Mundum, & Principes ejus, erit *omnibus Sanctis ejus*. Licet enim Beda dicat, duos ordines futuros electorum, unum judicantium cum Christo, alterum misericorditer judicandorum; tamen illi, qui misericorditer judicati fuerint, postea etiam cum Christo judicabunt persecutores suos, ut constat ex 1. Cor. 16.

PSALMUS CL.

Titulus: *Alleluja.*

Argumentum: *Invitatur* populus Dei ad laudes Domini in summo Cælo habitantis, cum omnibus musicis instrumentis, ut hoc modo demonstret ardentissimum affectum suum.

ψ. 1. *Laudate Dominum in Sanctis ejus, laudate eum in firmamento virtutis ejus.*

O vos electi, & Sancti *laudate Dominum in Sanctis ejus*, hebraicè, in Sanctuario cælesti habitantem. Tum idem *re-*
petit,

petit. Cælum etiam dicitur *firmamentum virtutis* seu fortissimum palatium, & thronus altissimus Dei. Quia tamen sanctuarium Dei supremum sunt animæ justorum; imò ipsi Sancti sunt templum Dei; ideo potest etiam cum Patribus simpliciter hic v. exponi de Sanctis hominibus, quatenus in eis Deus habitat, ut in præcipuo sanctuario suo.

v. 2. *Laudate eum in virtutibus ejus, laudate eum secundum multitudinem magnitudinis ejus.*

Docet Deum laudandum, non quia in Cælo simpliciter habitat; sed quia in eo habitat, ut omnipotens Imperator, & Dominus omnium rerum: nam per *virtutes* hoc loco non intelliguntur virtutes morales, nec exercitus Angelorum, sed robur, & potentia; & per magnitudinis multitudinem intelligitur excellens magnitudo: Sic *multitudo dulcedinis*, h. e. excellentia dulcedinis. Ergo ait, *laudate eum* ob magnas vires, & magnam robur ejus: *laudate eum*, quia eximia est magnitudo ejus, cum sit absolute, & simpliciter magnus. De magnitudine Dei vide fufius. Pl. 144. v. 3.

v. 3.
 date eum
 Tri
 rum ge
 nium m
 quæ flat
 & cibari
 nant. P
 tum dece
 tur in Pl
 v. 4.
 ro, laudat
 Hic n
 tympanum
 est in
 ignitu
 manarum
 ignotum f
 ficet; tam
 instrumen
 conjuncta
 nem facta
 camus.
 v. 5.
 nantibus,
 tionis: om

v. 3. Laudate eum in sono tubæ, laudate eum in psalterio, & cithara.

Tria sunt instrumentorum Musico-
rum genera, vox, flatus, & pulsus: om-
nium meminit; hic nominantur *tubæ*,
quæ flatu sonitum reddunt; *psalterium*,
& *cithara*, quæ pulsu chordarum reso-
nant. Psalterium enim esse instrumen-
tum decem chordarum, non semel legi-
tur in Psalmis.

*v. 4. Laudate eum in tympano, & cho-
ro, laudate eum in chordis, & organo.*

Hic numerantur omnia genera: nani-
tympanum, & *chordæ* pulsantur; *chorus*
vel est instrumentum musicum nobis
incognitum, vel concentus vocum hu-
manarum: *Organum* inflatur: licet enim
ignotum sit, quid *organum* hoc loco signi-
ficet; tamen probabiliter dici potest, esse
instrumentum plurium tiliarum simul
conjunctarum, ad cujus postea imitatio-
nem facta sunt ea, quæ nos *Organa* vo-
camus.

*v. 5. Laudate eum in cymbalis bene so-
nantibus, laudate eum in cymbalis jubila-
tionis: omnis spiritus laudet Dominum.*

Cym-

Cymbala quatiuntur, & tinnitum reddunt. Dicuntur Cymbala jubilationis, quia magnum, latumque sonitum reddunt, quales campanæ apud Christianos. Illud, *omnis Spiritus laudet Dominum*, quatuor habet explicationes: omissis ceteris, quarta est, ut per *Spiritum* intelligamus generatim omnia, quæ vivunt, sive spirituali vitâ, ut Angelos; sive animali, ut bestias; sive utrâque, ut homines; sive metaphoricâ vitâ, ut cetera omnia, quæ licet in se inanima sunt, tamen *Deo vivere* dicuntur, quia ita serviunt, & obediunt Deo, ac si viverent, & sentirent, & Creatoris mandata perciperent; unde est illud Ecclesiasticum: *Regem, cui omnia vivunt*. Atque hic sit finis Commentarii.

O. A. M. D. G.

um red-
lationis,
m red-
istianos.
minum,
issis ce-
intelli-
vivunt,
ive ani-
homi-
cerera
nt, ta-
ita ser-
verent,
a perci-
stium:
e hie sic

